

Aan: De gemeenteraad
Van: Het college van burgemeester en wethouders
Datum: 27 januari 2026
Zaaknummer: 00001203220
Onderwerp: Schriftelijke vragen LDW Menstruatietoelating uitgiftepunten van producten

Aanleiding

Op 22 december 2025 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van raadslid Van der Vliet van de fractie Lokaal Dijk en Waard over menstruatiearmoede en de uitgiftepunten van menstruatieproducten. In dit collegebericht staan de antwoorden op deze vragen.

Toelichting van de vragensteller(s)

Menstruatietoelating is een groeiend maatschappelijk probleem. Landelijk blijkt dat 1 op de 8 meisjes en vrouwen niet altijd kan beschikken over menstruatieproducten. De gevolgen hiervan zijn groot: van armoedestress en gezondheidsrisico's tot ongelijke kansen doordat school of werk wordt gemist. Het Armoedefonds ondersteunt via MUP's (menstruatietoelatingen-uitgiftepunten) door gratis menstruatieproducten beschikbaar te stellen.

De fractie van Lokaal Dijk en Waard heeft recent gesproken met het Armoedefonds. Het fonds geeft aan dat er landelijk inmiddels ruim 3.000 MUP's zijn. Een deel van deze uitgiftepunten kan worden bevoorradet dankzij giften, fondsen en subsidies. Voor het openen van nieuwe MUP-locaties is echter vaak een financiële bijdrage van gemeenten noodzakelijk; zonder die steun kan uitbreiding binnen gemeenten niet worden gerealiseerd.

Ook in Dijk en Waard is het onderwerp actueel. Binnen onze gemeente zijn momenteel 11 MUP's, waarvan 10 in Heerhugowaard en 1 in Broek op Langedijk. 5 van de MUP's zijn gesitueerd op een middelbare school. Een eerdere subsidieaanvraag om lokale MUP's te ondersteunen is echter afgewezen. Gezien het belang van gelijke toegang tot basisproducten en het voorkomen van menstruatiearmoede, vindt Lokaal Dijk en Waard het belangrijk om inzicht te krijgen in de afwegingen en de mogelijkheden om te komen tot een goed en passend aanbod voor de gehele gemeente.

Beantwoording

Het college beantwoordt de gestelde vragen als volgt.

Inleiding

Het college is van mening dat menstruatiearmoede een onderdeel is van armoede in brede zin. Inwoners die een laag inkomen hebben, kunnen ondersteuning aanvragen bij zowel het Rijk als de gemeente. Het Rijk is primair verantwoordelijk voor een voorspelbaar en toereikend sociaal minimum. Het Rijk vertaalt dit onder andere in het rechtstreeks verstrekken van toeslagen aan inwoners. Aansluitend is in de Gemeentewet vastgelegd dat gemeentes bevoegd zijn om minimaregelingen te treffen voor inwoners die dit nodig hebben. In Dijk en Waard geven we dat vorm vanuit het beleidskader Meedoen in Dijk en Waard. Het beleidskader Meedoen in Dijk en Waard, de minimaregelingen zoals we die in Dijk en Waard kennen en het hiervoor benodigde structurele budget zijn in november 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.

Begin 2025 is er contact geweest met het Armoedefonds over hun wens om het aantal MUP's in gemeente Dijk en Waard uit te breiden. Het Armoedefonds gaf aan dat voor deze uitbreiding financiële ondersteuning vanuit de gemeente noodzakelijk is. Vanuit generieke berekeningen, gebaseerd op landelijke cijfers, werd er voor het eerste jaar een bedrag gevraagd van €18.000. Het Armoedefonds gaf als hoofdreden aan het voorkomen van schooluitval onder meisjes door het gebrek aan menstruatieproducten.

Vanuit deze motivatie is er contact gelegd met zowel de scholen voor primair onderwijs (PO) als voortgezet onderwijs (VO) en de jongerenwerkers in onze gemeente. Met de PO- en VO-scholen is gesproken over verzuim op basis van het ontbreken van menstruatieproducten. Zij bleken dit beeld niet te herkennen. Mogelijk omdat zij zelf menstruatieproducten algemeen beschikbaar stellen. Schoolverzuim met als achterliggende reden het gebrek aan menstruatieproducten wordt gemonitord door zowel beleid als het team leerrecht om mogelijke blinde vlekken op dit onderwerp te signaleren en indien nodig passend op te lossen.

Antwoorden

1. Deelt het college de mening van Lokaal Dijk en Waard dat MUP's een belangrijke bijdrage leveren aan het bestrijden van menstruatiearmoede en het vergroten van gelijke kansen voor meisjes en vrouwen? Zo ja, op welke manier? Zo nee, waarom niet?

Antwoord van het college:

In Dijk en Waard staat het vergroten van bestaanszekerheid voor alle inwoners hoog op de agenda. We geven dit handen en voeten door in te zetten op een inclusieve samenleving waar iedereen aan kan deelnemen, ongeacht zijn of haar financiële situatie. Daarmee verkleinen we de gevolgen van leven in armoede.

We doen dit via onze minimavoorzieningen en subsidies aan organisaties, zoals bijvoorbeeld de Voedselbank en Jeugdfonds Sport en Cultuur, zodat inwoners van Dijk en Waard mee kunnen doen in de samenleving.

Op meerdere scholen voor primair onderwijs (PO) en voortgezet onderwijs (VO) zijn menstruatieproducten beschikbaar in de toiletten en/of via de lerarenkamer. Ook zijn er vanuit particulieren initiatieven meerdere weggeef- en ruilkastjes in Dijk en Waard waar deze producten te vinden zijn.

2. Hoe beoordeelt het college de huidige spreiding van MUP-locaties binnen Dijk en Waard, waarbij 10 van de 11 locaties zich in Heerhugowaard bevinden? Is het college van mening dat deze verdeling evenwichtig is?

Antwoord van het college:

De verdeling van de bestaande MUP's lijkt op het eerste gezicht niet evenwichtig. Echter, als we inzoomen op de locaties zien we dat de MUP's grotendeels op VO-scholen zijn, deze scholen hebben leerlingen vanuit de gehele gemeente.

Daarnaast zijn verspreid over de drie gebieden in de gemeente, Noordelijk Heerhugowaard, Zuidelijk Heerhugowaard en Langedijk, meerdere weggeef- en ruilkastjes vanuit inwoners zelf, de sociale basis, en stellen ook maatschappelijke partners, zoals basisscholen en jongerencentra, menstruatieproducten beschikbaar. De verdeling van de MUP's in Dijk en Waard geeft daardoor geen volledig beeld van de spreiding van het bereik van gratis menstruatieproducten binnen de gemeente.

3. Ziet het college aanleiding om te onderzoeken of uitbreiding of betere spreiding wenselijk is?

Antwoord van het college:
Zie het antwoord op vraag 2.

4. Op welke wijze ondersteunt de gemeente momenteel organisaties die een MUP hosten, bijvoorbeeld scholen, welzijnsorganisaties of wijkcentra?

Antwoord van het college:

We subsidiëren maatschappelijke organisaties in algemene zin, niet specifiek gericht op het plaatsen en faciliteren van een MUP.

5. Zijn er plannen om deze ondersteuning te intensiveren?

Antwoord van het college:

Nee, de gesprekken met professionals in en om de scholen hebben daar op dit moment geen aanleiding toe gegeven. Ook vanuit andere organisaties zijn er geen signalen en/of wordt al actie ondernomen. Een concreet voorbeeld is jongerencentrum Komplex, waar menstruatieproducten op de toiletten beschikbaar zijn.

6. Is het college bereid met het Armoedefonds en lokale partners in gesprek te gaan om te verkennen hoe menstruatiearmoede beter kan worden bestreden binnen Dijk en Waard, en hoe MUP's hierin optimaal kunnen worden ingezet?

Antwoord van het college:

Het gesprek over armoede (waaronder ook menstruatiearmoede valt) wordt in brede zin met lokale partners en andere betrokken partijen gevoerd. Extra inzet in de vorm van het uitbreiden van de officiële MUP's is op dit moment geen specifiek onderwerp aangezien daar (op dit moment) geen noodzaak toe is.